

Rayxon O'dayeva Ahmadjonovna

Xorazm viloyati Yangibozor tumani 2-son kasb-hunar maktabi

**PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMINI RAHBAR VA PEDAGOG KADRLAR
SALOHIYATINI YANADA OSHIRISH ORQALI PROFESSIONAL TA'LIM
MUASSASALARINI ZAMONAVIY QIYOFASINI YARATISH**

Annotatsiya: Mazkur maqolada professional ta'lim tizimini rahbar va pedagogik kadrlar salohiyatini yanada oshirish orqali professional ta'lim muassasalarini zamonaviy qiyofasini yaratish, mamlakatimizda professional ta'lim tizimi pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini isloh qilish, professional ta'lim tizimi rahbar va pedagogik kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish haqida to'liq bayon qilingan.

Kalit so'zlar: professional ta'lim tizimi, pedagogik kadrlar, malaka oshirish, ta'limni axborotlashtirish, axborot-ta'lim muhiti, integrasiyalashuv.

Kirish:

Ma'lumki, davlatimizda professional ta'lim tizimi pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning ko'nikma va malakalarini yanada oshirish tizimini isloh etish to'g'risida keng qamrovli ishlar olib borilmoqda. O'zbekiston Respublikasini yanada takomillashtirish va professional ta'lim muassasalarini zamonaviy qiyofasini yaratish bo'yicha harakatlar strategiyasida belgilangan "Uzluksiz ta'lim tizimini yanada rivojlantirish, sifatli ta'lim xizmatlari imkoniyatlarini oshirish, mehnat bozorining zamonaviy ehtiyojlariga muvofiq yuqori malakali kadrlar tayyorlash siyosatini davom ettirish" ustuvor vazifalarga muvofiq ta'lim portallarida on-layn va off-layn texnologiyalariga asoslangan masofaviy qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarining joriy qilish yordamida pedagoglarning asosiy ishdan ajralmagan ravishda o'quv kurslari ta'lim dasturlarini mustaqil tarzda o'zlashtirish imkoniyatlarini yaratish, pedagog kadrlar malakasini oshirish jarayonlarida tinglovchilarning malakaviy tayyorgarligini shakllantirish va ularda yetarli bilim, malaka va ko'nikmalarini ilg'or axborot-ta'lim sharoitida takomillashtirish dolzarb sanaladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Uzluksiz pedagogik ta'limning masalasini hal etish sohasidagi nazariy va amaliy tajribaga ijobiy baho berib, bugungi kunda takomillashgan tuzilmaviy-mazmunli va protsessual tarkibiy qismlar pedagog kasbiy faoliyatining tabiatiga mos kelmasligini ta'kidlash kerak. Professional ta'lim tizimi rahbar va pedagogik kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirishning amaldagi tizimi zamonaviy talablarga to'liq javob bermaydi.

O'quv - tarbiya jarayonini yuqori ilmiy-uslubiy darajada ta'minlash, malakaviy talablar, o'quv rejalari va dasturlari yordamida kasbiy va pedagogik mahoratni doimiy tarzda shakllantirishga yordamlashish uchun zarur bo'lgan kasbiy bilimlar, ko'nikmalar va malakalarni yangilab borish malaka oshirish kurslarining muhim maqsadi sanaladi. Ta'lim sifati va samaradorligiga qo'yilayotgan talablar professional ta'lim tizimi pedagog kadrlari malakasini oshirishning mohiyatini, shakllari va metodlarini ana shu talablarga mos ravishda rivojlantirib borishni taqozo qiladi.

Natijalar:

Malaka oshirish sohasidagi sifat o'zgarishlar va yuqori samaradorlik ularning jahon ta'lim talablari bilan mosligi va pedagoglarning kelgusi mehnat faoliyatlarida o'zlashtirgan kompetensiyalari qay darajada amaliyotga tatbiq etilayotganligiga bog'liq. Ta'lim-tarbiyadagi sifat o'zgarishlar va yuqori samaradorlik esa ushbu sohaga ijobiy yangilik kiritish bilan o'lchanadi. Bunday yangilikni kiritish jarayoni innovasion jarayon hisoblanib, ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etib, ta'limda sifat va samaradorlikka erishishdan iborat bo'ladi. Bu esa kadrlar ko'nikmasini oshirish va ularni qayta tayyorlash tizimi oldiga hamma soha mutaxassislarining, shuningdek, professional ta'lim tizimi o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi aqliy salohiyatini zamon talablariga mos shaklda uzluksiz rivojlantirib borish vazifasini qo'yadi.

Ushbu dolzarb vazifalarni amalga oshirishda professional ta'lim tizimi muassasalari rahbarlari va pedagog xodimlarining funksional vazifasiga mos tarzda malaka oshirish va qayta tayyorlash jarayonlarining mohiyatini shakllantirish va takomillashtirish strategiyalarni tanlash, shuningdek malaka oshirish jarayonlari sifat va samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi ta'limning innovasion axborot-didaktik shakllarini ilmiy tadqiq etish, ishlab chiqish va ulardan tizimli foydalanish asosiy ahamiyat kasb etadi.

Muhokama:

Ta'limning innovatsion axborot-didaktik shakllari – ta'lim oluvchining qobiliyatlari va qiziqishlarini hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya mohiyatini, ta'lim maqsadiga mos shaklda loyihalash, shuningdek pedagogik, axborot-kommunikatsion uslublar, shakllar va o'qitish usullarini tadqiq qilishga yo'naltirilgan psixologik, umumpedagogik, didaktik va shaxsiy uslubiy tartiblar yordamida amalga oshiriluvchi ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchi o'rtasidagi o'zaro ta'sir tizimi hisoblanadi.

Professional ta'lim tizimi pedagog kadrlari malakasini takomillashtirishning innovasion axborot-didaktik shakllari – yuqori darajadagi samaradorlikni ta'minlovchi, pedagogik qonuniyatlar, maqsadlar, tamoyillar, mohiyat, shakl, uslublar, o'qitish vositalaridan, shuningdek tarbiyalash usullaridan tashkil topgan loyihalash va mos shaklda mazkur texnologiyani amaliyotda foydalanish tizimidir.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, professional ta'lim tizimini rahbar va pedagogik kadrlar salohiyatini yanada oshirish orqali professional ta'lim muassasalarini zamonaviy qiyofasini yaratish, umumiy muammo, maqsad, kelishilgan uslublar va faoliyat usullariga ega, faoliyatning birgalikdagi natijasiga erishishga yo'naltirilgan ta'lim oluvchi - hamkorlarning o'quv-bilish, tadqiqiy, ijodiy, ilmiy faoliyati tushuniladi. Har qanday muammo yechimi integrasiyalashgan bilimni talab qiladi. Axborot-ta'lim muhiti chuqurlashgan bilimlar integrasiyasini hamda tadqiq etilayotgan masala yuzasidan fan bilimlari sohasini, balki hamkorning xususiyatlarini, uning dunyoni bilishi va tushunishini, qarashlarini bilishni ham taqozo etadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Makarov S.I. O'quv elektron nashrlarini yaratish va qo'llashning uslubiy asoslari: dis. Dr. ped. Fanlar: -M.: IOSO RAO. 2003.
2. Rashidov X.F. O'zbekistonda o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi rivojlanishining nazariy, uslubiy va ijtimoiy-pedagogik asoslari. Diss. dok. ped. Sci. -Toshkent, 2005.
3. Yasvin V.A. Ta'lim muhiti: modellashtirishdan dizayngacha. – M.: Olma-Press, 2001.